

Силабус курсу

Психологія і педагогіка вищої школи

Освітньо-професійна програма:
«Соціальна Педагогіка»
Галузь знань: 01 – Освіта/Педагогіка
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень.
Кількість кредитів: 3.
Дні занять: вівторок 12.45-14.05, ауд.179;середа,
12.45-14.05, ауд. 75 а
Консультації: вівторок 14.00-16.00, ауд. 67
Рік навчання: 1. Семестр: 1.
Мова викладання: українська
Форма навчання: денна/заочна

Викладачі курсу:	<ul style="list-style-type: none"> канд. психол. наук, доцент кафедри психології Мешко Олександр Іванович; канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Радченко Ольга Яківна
Контактні телефони викладачів:	0984476018; 0969159732
Е-mail викладачів:	meshko_o@ukr.net ; yan.olga1208@gmail.com
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/IPP/meshko-oleksandr-vanovich.php?clear_cache=Y http://tnpu.edu.ua/faculty/IPP/radchenko-olga-yakvna.php?clear_cache=Y
Сторінка курсу в Moodle	https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=216 https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=1726

Опис дисципліни

Дисципліна «Психологія і педагогіка вищої школи» спрямована на формування у студентів цілісного й системного розуміння психолого-педагогічних проблем становлення особистості та професійної підготовки студентів в умовах закладу вищої освіти; пізнання психологічних закономірностей і умов ефективності процесу професійної освіти у вищій школі; забезпечення засвоєння теоретичних основ організації освітнього процесу у закладі вищої освіти та наукових основ управління вищою школою.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ			
2/0	1. Психологія вищої школи як галузь психологічної науки	Знати предмет та основні категорії психології вищої школи, завдання психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні.	Презентація, аналіз нормативних документів
2/2	2. Загальна психологічна характеристика студентського віку	Уміти складати психологічну характеристику студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості, знати типологічні особливості сучасних студентів, що виявляються у навчально-	Презентація, моделювання, дискусія, аналіз ситуацій, тестування

		професійній діяльності та поведінці.	
2/0	3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	Сформувати поняття про процес професіоналізації особистості студента як новоутворення студентського віку, особливості формування професійної спрямованості, професійної позиції та розвиток Я-концепції студента як майбутнього фахівця з вищою освітою, уявлення про фахову компетентність як показник психологічної готовності студента до самостійної професійної діяльності.	Презентація, аналіз ситуацій, тестування
2/0	4. Психологія студентської групи	Знати психологічні особливості студентської групи, її структури та розвитку, уміти характеризувати соціально-психологічні явища в студентській групі.	Презентація, моделювання, аналіз ситуацій
2/0	5. Психологія навчальної діяльності студентів	Засвоїти психологічні принципи організації навчально-професійної діяльності студентів у вищій школі, психологічні особливості формування у студентів професійних мотивів навчання та пізнавальної активності, психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів.	Презентація, аналіз ситуацій, тестування
2/2	6. Психологія професійно-педагогічної взаємодії в системі «викладач – студент».	Уміти характеризувати педагогічне спілкування та його роль у розв'язанні соціально-моральних завдань професійної підготовки майбутніх фахівців у вищій школі; мати уявлення про суперечності педагогічної взаємодії і бар'єри педагогічного спілкування в системі «викладач-студент», знати їхні причини та шляхи регулювання.	Презентація, моделювання, інсценізація, дискусія, аналіз ситуацій, тестування
2/2	7. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи	Знати психологічні основи науково-педагогічної праці та особистості викладача вищої школи, мати уявлення про функції і якості особистості викладача, особливості його діяльності при різних стилях взаємодії, про шляхи формування педагогічної майстерності і підвищення рівня професіоналізму викладачів вишів.	Презентація, моделювання, дискусія, аналіз ситуацій, тестування
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ			
2/2	8. Педагогіка вищої школи як наука. Система вищої освіти України	Сформувати поняття про педагогіку вищої школи як галузь педагогічної науки, її завдання на сучасному етапі, знання про педагогічні закономірності та принципи, основні категорії вищої школи. Розуміти і вміти аналізувати структуру вищої освіти в Україні, знати освітньо-кваліфікаційні рівні. Обґрунтовувати перспективи розвитку вищої освіти в рамках Болонського	Презентація, дискусія, робота в групах, тестування

		процесу.	
1/2	9. Викладач і студент закладу вищої освіти як суб'єкти освітнього процесу	Розуміти специфіку діяльності викладача і студента у вищому навчальному закладі. Знати основні права, обов'язки, напрями діяльності, функції кожного із суб'єктів. Аналізувати шляхи взаємодії викладача і студента для ефективної організації освітнього процесу.	Презентація, моделювання, інсценізація, диспут, аналіз ситуацій, інтерактивні вправи, презентація, мікрвикладання, обговорення, аналіз різних форм роботи
3/0	10. Теоретичні основи процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації	Аналізувати суть процесу навчання, основні методологічні підходи. Характеризувати функції, закономірності, принципи. Сформулювати поняття про зміст освіти у вищій школі. Знати основні нормативні документи в яких реалізується зміст освіти. Оперувати методами навчання у закладі вищої освіти.	Презентація, аналіз нормативних документів,
2/2	11. Форми організації навчання у вищій школі	Характеризувати і вміти проводити основні форми організації навчання у вищій школі (види, методика підготовки і проведення, вимоги до них): лекції, семінари, практичні, лабораторні, науково-дослідна робота, практика.	Презентація. мікрвикладання, обговорення, аналіз різних форм роботи
1/0	12. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів	Розуміти сутність функцій, форм, видів, методів контролю у закладі вищої освіти; критеріїв оцінювання знань, умінь і навичок студентів; норм оцінювання; рейтингової системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів.	Презентація, аналіз документації
2/2	13. Зміст виховної роботи зі студентською молоддю	Вміти аналізувати виховні можливостей навчальних предметів у вищому навчальному закладі. Моделювати позааудиторну виховну роботу у закладі вищої освіти.	Презентація, аналіз документації, моделювання
1/0	14. Управління освітнім процесом закладу вищої освіти	Знати структурні підрозділи закладу вищої освіти: кафедри, факультети, інститути, бібліотеки, філії тощо. Обґрунтовувати принципи управління закладом вищої освіти.	Презентація, аналіз документації

У результаті вивчення навчальної дисципліни *«Психологія і педагогіка вищої школи»* у магістра формуються такі **компетентності**:

- ЗК 1. Уміння спілкуватися усно та в письмовій формі державною мовою. Володіння базовими навичками комунікації іноземною мовою. Здатність здійснювати ділову комунікацію з метою отримання інформації, необхідної для вирішення завдань діяльності. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
- ЗК 2. Здатність усвідомлювати потребу у професійному саморозвитку; вдосконалювати наявні професійні уміння та навички відповідно до вимог професійного середовища та розвивати нові професійно-значущі якості; адекватно оцінювати позитивні зміни у професійній діяльності та оволодіння новими знаннями та методами професійної діяльності на основі використання сучасних інформаційних технологій. Готовність до ведення дистанційної освітньої та консультативної діяльності, використання комп'ютерних і мультимедійних технологій у викладацькій діяльності.
- ЗК 3. Здатність до прогнозування стратегії професійної діяльності; застосовувати знання та розуміння

- основних концепцій, теорій та фактів для прогнозування стратегії професійної діяльності, дотримання етичних стандартів у соціально-педагогічній діяльності; визначати шляхи вирішення моральних проблем та приймати адекватне професійне рішення в етичних питаннях; постійно працювати над власними цінностями, поглядами.
- ЗК 4. Здатність до викладацької діяльності в освітніх закладах з використанням науково-обґрунтованих соціально-педагогічних технологій, до оцінки якості викладання з позицій сучасних критеріїв, до керівництва науково-дослідною діяльністю учнів/студентів
- ЗК 7. Здатність чітко ставити завдання, формулювати ідею, давати можливість іншим брати на себе відповідальність за свої дії та колектив, формувати готовність до змін та їх введення; передбачати зміни, тенденції та швидко реагувати на них; креативно мислити, генерувати нові ідеї, виявляти проактивність та стратегічне мислення.
- ЗК 8. Здатність визначати, формулювати та професійно розв'язувати соціальні та педагогічні проблеми різних груп клієнтів; здатність передбачати зміни, тенденції та швидко реагувати на них, постійно рухатися вперед, надихати інших, приймати рішення у складних ситуаціях, домагатися поставлених завдань.
- ЗК 9. Бути готовим до роботи у соціально-педагогічній сфері, володіти навичками адвокації та медіації.
- ЗК 10. Здатність планувати та реалізовувати програму професійного саморозвитку; усвідомлювати потребу у професійному саморозвитку; вдосконалювати наявні професійні уміння та навички відповідно до вимог професійного середовища та розвивати нові професійно-значущі якості; визначати рівень особистісного і професійного розвитку адекватно оцінювати позитивні зміни у професійній діяльності.
- ЗК 11. Здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, знань та пояснень, які їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, а також до осіб, які навчаються.
- ЗК 12. Здатність аналізувати і застосовувати зміст законодавчих і нормативних документів про освіту, про наукову та науково-технічну діяльність, про працю.
- ФК 8. Здатність вивчати та узагальнювати передовий досвід соціально-педагогічної діяльності; включатися в інноваційні процеси, бути їх ініціатором; забезпечувати ефективну взаємодію всіх учасників інноваційного процесу. Здатність проводити експертизу науково-дослідних робіт в соціально-педагогічній сфері.
- ФК 9. Здатність формулювати навчальні проблеми різними інформаційно-комунікативними способами; вивчати та систематизувати досягнення вітчизняних та зарубіжних досліджень в галузі соціальної педагогіки та суміжних галузей знань; розробляти стратегію, структуру та процедуру здійснення науково-дослідної роботи, добирати оптимальні дослідницькі методики, здійснювати обробку та інтерпретацію отриманих результатів соціально-педагогічного дослідження; аналізувати та систематизувати результати дослідження, використовувати їх у професійній діяльності; оформлювати результати дослідження відповідно до вимог; володіти різноманітними формами презентації наукових даних: науковий звіт, наукова доповідь, наукова стаття, тези.
- ФК 12. Організація сприятливого середовища у різних соціальних інституціях; готовність мобілізуватись до дій в екстремальних ситуаціях; визначати фактори агресивного середовища, прогнозувати наслідки його впливу на дитину; визначати шляхи створення безпечного й розвивального середовища; розробляти методичні рекомендації з питань створення сприятливого середовища в різних соціальних інститутах.
- ФК 17. Готовність до врахування специфіки національно-культурного простору та характеру життєдіяльності різних національних, статевікових та соціально-класових груп як об'єктів соціально-проектної діяльності закладів соціально-педагогічної сфери.
- ФК 18. Здатність проектувати освітнє середовище, що забезпечує відповідну якість освітнього процесу.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких **результатів навчання**

ПРН 2.	Володіти знаннями щодо структури та динаміки розвитку інноваційних процесів, умов їх ефективності; розробляти та адаптувати відповідно до мети, особливостей об'єктів соціально-педагогічної діяльності і реальної ситуації технології, методи та прийоми реалізації завдань соціально-педагогічної діяльності; визначати переваги, можливості окремих технологій стосовно завдань соціально-педагогічної діяльності з дітьми, учнівською молоддю та їхніми сім'ями.
ПРН 8	Визначати причини виникнення конфлікту, альтернативного врегулювання конфлікту виступаючи у якості медіатора та фасилітатора
ПРН 14.	Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
ПРН 17.	Моделювати соціальні процеси, застосовувати стандарти соціально-педагогічних послуг для різних категорій клієнтів, долати дискримінаційні практики та впроваджувати антидискримінаційну політику в навчальних закладах, організаціях, службах та установах.
ПРН 19.	Відповідально приймати самостійні рішення у нестандартних ситуаціях професійної діяльності, співвіднесення тенденцій розвитку суспільства з тенденціями розвитку освіти і соціальної сфери.
ПРН 22.	Модифікувати, удосконалювати та запроваджувати нові види технік консультативної та психокорекційної роботи з молоддю, дітьми-сиротами, інших категорій, які опинились у складних життєвих обставинах.
ПРН 23.	Відповідально працювати в умовах загальних соціальних та професійних ризиків.
ПРН 25	Ініціювати громадські дискусії, слухання, спрямовані на оптимізацію соціального захисту і соціального обслуговування населення; мотивувати клієнтів зі спільною проблемою до організації в громадські об'єднання, групи самопомоги, визначати організації-партнери з

Рекомендовані джерела

1. Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ: KAS Policy Paper / За заг. ред. Ніколаєва Є. Б. К.: Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні, 2017. 61 с. URL: http://www.kas.de/wf/doc/kas_49848-1522-13-30.pdf?170911150030
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. К. : Центр навчальної літератури, 2011. 316 с.
3. Городиська В., Пантюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи: тексти лекцій. Дрогобич: РВВ ДДПУ, 2014. 307 с.
4. Дуткевич Т. В., Максимчук Н. П. Психологія вищої школи (курс лекцій): навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2010. 144 с.
5. Закон України «Про вищу освіту» (Документ 1556-VII, чинний, поточна редакція. Редакція від 23.04.2021, підстава - 1357-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
6. Інклюзія від А до Я : нормативно-правові та методичні основи роботи педагогічних працівників в інклюзивно-освітньому середовищі: практ. посіб. / уклад.: Н. В. Тарасенко, Л. В. Кондрацька, О. І. Рассказова. Харків : ТОВ «Типографія «КСК», 2019. 98 с. URL: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/1155>
7. Кошечко Н. Інноваційні освітні технології навчання і викладання у вищій школі. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка* : Педагогіка. 2015. Вип. 1 (1). URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknutshp_2015_1_10
8. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 486 с.
9. Мешко О. І. Психологія вищої школи : навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Тернопіль : «Вектор», 2018. 196 с.
10. Мешко О. І. Психологія вищої школи. Практикум: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Тернопіль : «Вектор», 2021. 92 с.
11. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для студ. вузів. К. : ЦНЛ, 2017. 472 с.
12. П'ятакова Г. П. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі : навчально-методичний посібник для студ. вищ. шк. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2008.
13. Педагогіка вищої школи: підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf
14. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: підручник / 3-тє вид. випр. і доп. К.: Каравела, 2011. 360 с.
15. Психологія вищої школи: підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пашенко, Я. Г. Невідома; за ред. О. І. Власової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 405 с.
16. Радченко О. Я., Кодлюк Я. П. Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації для викладачів, магістрантів та студентів закладів вищої освіти. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2021. 35 с.
17. Самостійна робота з курсу «Педагогіка та психологія вищої школи»: навч.-метод. посібник / Автори-упорядники В.І. Староста, О. Ф. Яцина; за ред. В. І. Старости. Ужгород: ШАРК-АУТДОР, 2014. 136 с
18. Туркот Т. І., Коновал О. А. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон: Олдіплюс, 2013. 466 с.
19. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Академ. видав, 2010. 456 с.
20. Якубовська С. С. Конспект лекцій з дисципліни «Психологія вищої школи». Рівне: НУВГП, 2017. 90 с.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
-----------------	-------------------------

Модуль 1. (Психологія ВШ) – усне і письмове опитування, психологічні задачі, тести	50
Модуль 2 . (Педагогіка ВШ) – усне і письмове опитування, тести, мікро викладання, моделі, презентації	30
Екзамен – тести, завдання	20

Шкала оцінювання.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		<i>для екзамену</i>
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
64-74	D	задовільно
60-64	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені.
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом навчання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі.